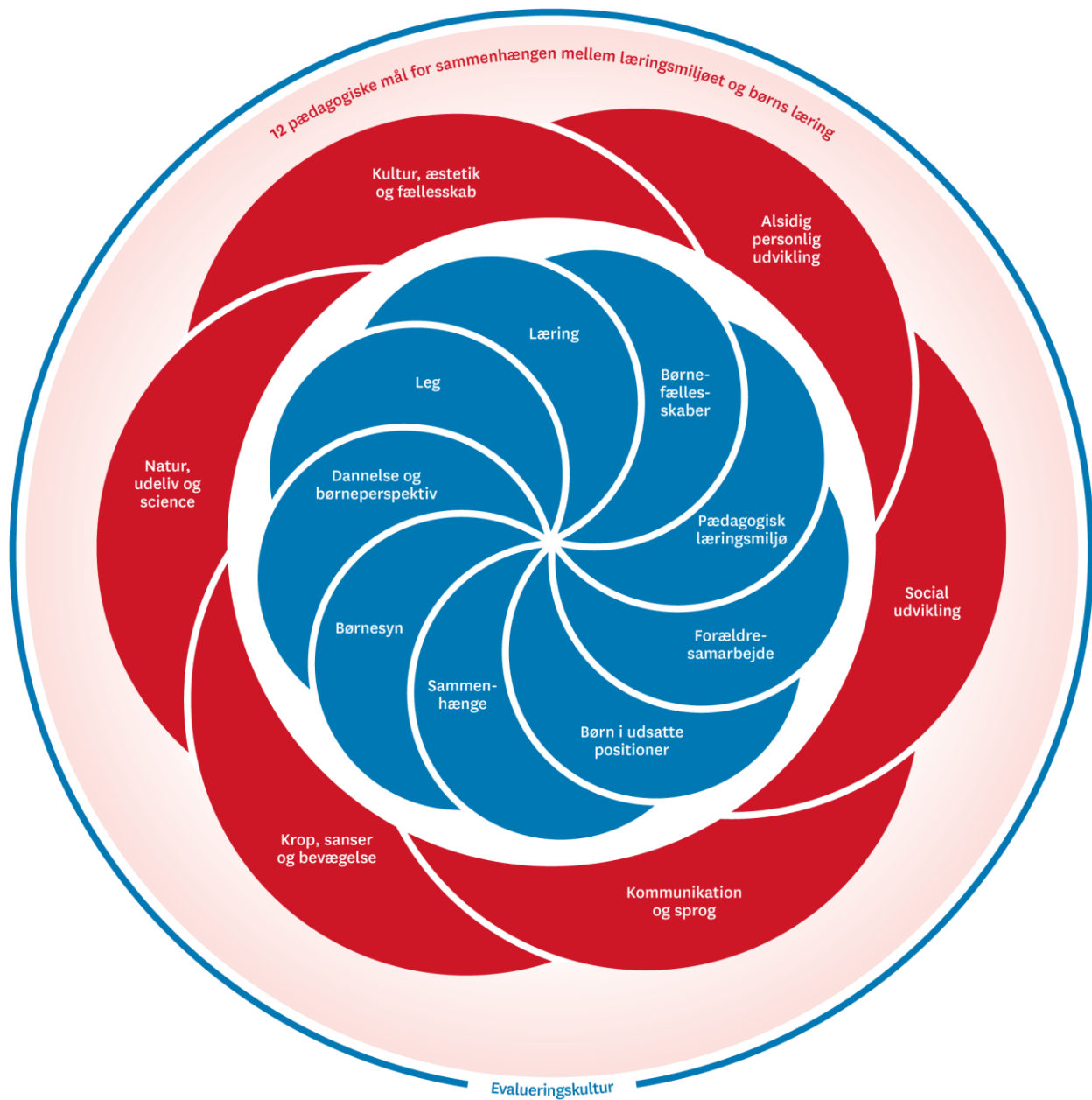

Pædagogisk læreplan for Troldehuset 2020

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Troldehuset er en privat integreret institution med plads til 27 børn i alderen 0 – 6 år.

Troldehuset er i et ældre hus med 2 etager. Underetagen består af 3 stuer, køkken-alrum, toilet og garderobe. Overetagen er et dejligt stort rum med loft i kip, samt et personaletoilet.

Huset er i alt på ca. 155 m², hvor noget af det er nyere tilbygning.

I 2019 fik vi etableret en køkkenhave på en grund tæt på Troldehuset, hvor der vi dyrker grøntsager, blomster og krydderier.

Vores legeplads er dejlig stor med godt læ og skygge fra gamle frugttræer. En del af legepladsen er belagt med fliser ca. 80 m², det giver børnene mulighed for at cykle og benytte andre køretøjer. Resten af legepladsen er med græs, hvor vi har stor sandkasse, gynger, rutchebane, legehuse, balancebom, kravlenet og stort legetårn.

I hverdagen har vi vores institution delt op i 3 stuer. Vuggestuebørn er ovenpå, mellemgruppen er i to sammenhængende stuer i underetagen og ældstegruppen har den "nye" stue.

Troldehuset ligger i en Arentsminde, som er en lille landsby med ca. 408 indbyggere. I byen er der fx to legepladser, kulturcentret med gymnastiksal, en lille skov og fodboldbaner, som vi alt sammen ligger i gåafstand til og derfor benytter os meget af.

Pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn:

I Troldehuset ser vi børnene som kompetente individer og det at være barn i sig selv for betydningsfuldt. Alle børn i Troldehuset skal føle sig set, hørt og være en del af fællesskabet.

Dannelse og børneperspektiv:

I troldehuset arbejder vi ud fra at få inddraget børnene i deres egen hverdag og på at de får skabt deres egen identitet ud fra egne erfaringer, følelser og inddragelse af eget perspektiv. Dette gøres blandt andet ved:

- Børns nysgerrighed: pæd. personale svarer på deres spørgsmål, følger deres initiativer og invitationer
- Pæd. personales accept af grænser: Hvis et barn ikke er klar, til at lægge sin bamse fra sig, efter mor og far er kørt efter aflevering (giv barnet mulighed for at nusse færdig med sin bamse), eller hvis et barn ikke vil være med til en bestemt vokseninitieret leg (giv barnet mulighed for at se legen an)
- Børns accept af grænser: Det er vigtigt at acceptere, når et andet barn siger fra (hvis nogle børn har lidt svært ved det, så går pæd. personale foran barnet), eller hvis to børn kun vil lege sammen og ikke lige have andre med i den leg, så er det okay (hvis det er ét bestemt barn, som aldrig må være med i nogens leg, så går det pæd. personale ind og hjælper)

Leg:

Vi vægter legen højt i Troldehuset, derfor har vi altid en voksen på hver stue, der er klar til at støtte op om lege, samt guide dem videre i deres leg.

Vi vægter også voksenstyret lege, der fremmer børnenes sociale kompetencer. De voksne er altid til rådighed både ude og inde, men også klar til at trække sig og observerer og give børnene plads i legen.

Pædagogisk personales rolle er at vi tage imod deres invitationer til leg, inspirere til leg og sørge for at skabe et inkluderende miljø, som giver alle børn mulighed for at deltage i lege. Vi hjælper dem også til at finde en legekammerat, som de passer godt sammen med.

Personalet i troldehuset er bevidste om hvornår de skal gå foran og styre legen, gå ved siden af og støtte legen eller helt trække sig og lade børnene styre legen.

Læring:

Vi har fokus på der for børnene er læring hele dagen og i de daglige rutiner, det er det pædagogiske personales opgave at hjælpe til at skabe gode og betydningsfulde læringsmiljøer, f.eks. i situationer som:

- Måltiderne
- Pulsetid
- Garderoben
- Legen
- Samling
- Konflikter
- Udflugter

Børnefællesskaber:

Vi vægter små børnefællesskaber højt, hvor nærvær og voksenkontakt i høj grad er tilstede. I børnefællesskabet har vi blandt andet fokus på:

- Lære børnene om empati og sociale spilleregler
- Støtte op om børnenes leg og initiativer
- Støtte børnenes sociale relationer
- At alle børn bliver set og hørt

Pædagogisk læringsmiljø

Vi har i Troldehuset fokus på læring hele dagen, det vil sige at vi ved at sætte fokus på de pædagogiske rutiner, tager udgangspunkt i børnenes alder, udvikling og hvad de er optaget af, sikre at vi skaber et godt læringsmiljø hele dagen og på den måde inddrage den styrkede pædagogiske læreplan i hverdagen.

Vi vægter den gode normering højt hver dag og en voksen har sjældent over 5 børn alene. Det giver personalet mulighed for at give hvert barn en dejlig start på dagen og blive set og hørt hver dag. Vi arbejder med børnene i små grupper, hvor de får mulighed for vi at fordybe sig.

Personalet planlægger det pædagogiske læringsmiljø ud fra faglige refleksioner, erfaringer, børnegruppen og den styrkede pædagogiske læreplan, for at sikre at alle børn får mulighed for at trives, lære, dannes og udvikle sig.

Eksempler på pædagogiske læringsmiljø i dagligdagen:

- På badeværelset: Hvor der er 1-1 kontakt, vi guider og vejleder til selvhjulpnehed, hygiejne, øver renlighed
- Garderoben: Vi øver selvhjulpnehed, som øger selvtilliden/troen på sig selv, snakker om hvad tøj der passer til hvilket slags vejr, guider og vejleder, der er god 1-1 kontakt.
- Ude på legepladsen: Gennem legen styrker vi børnenes Motorik, skaber lege relationer, guider børnene igennem konflikter, inspirere børnene til leg, skabe plads til fri leg, følge barnets interesser og initiativ.
- Måltider: Vi hjælper børnene med at blive selvhjulpne ved at de selv smøre deres madder, vi serverer sund varieret mad, øver bordskik. Der øves sociale spilleregler, hvordan sidder man ved bordet osv. Børnene spiser i hold, dette har vi valgt at gøre for at skabe et roligt måltid, med få børn og tid til nærvær.
- Ture ud af huset: vi har fokus på hvordan man færdes sikkert i trafikken, går pænt, venter på hinanden og lytter til den voksne. Ture ud af huset er med til at give børnene nye oplevelser, nye udfordringer og tid til fordybelse i små grupper.

Samarbejde med forældre om børns læring

Vi vægter den daglige kontakt med forældrene højt. Derfor tager vi imod hvert barn i garderoben og taler med forældrene hver dag, vi har en forældrebestyrelse, sommerfest, julefest, kommunikation via tavle og dokumentation på Facebook.

Inden et barn starter afholder vi sammen med forældrene en opstartssamtale, her får forældre og personale mulighed for at afstemme forventninger til hverdagen, barnets læring og til hinanden. Det kan for eksempel være forventninger om at forældre fortæller hvad der sker i hjemmet og ligeledes at pædagogerne fortæller hvad der sker i troldehuset, så vi på bedst mulig måde kan samarbejde om barnets trivsel, udvikling og læring.

Ligeledes holdes der 3mdr samtaler når barnet har gået 3mdr i troldehuset, her snakkes der om hvordan personalet oplever barnets trivsel og udvikling, samt forældrene har mulighed for at stille spørgsmål.

Når barnet fylder 3 år/rykker til børnehave holdes der igen samtale med forældre, her med fokus på hvordan det går, hvilke ting skal barnet arbejde med og hvis der er evt problematikker lægges der sammen med forældrene en plan.

Der afholdes førskolesamtaler hvor der snakkes skoleparathed.

Forældrene har altid mulighed for at få et møde med personalet hvis de har behov for det, i Troldehuset er det vigtigt at forældrene føler sig trygge og vi lytter til hvad dem hvad enten de har bekymringer eller input til hverdagen.

Børn i udsatte positioner

Vi ønsker at skabe et inkluderende fællesskab, hvor det i Troldehuset i bund og grund handler om at der skal være plads til alle og at vi accepterer, at vi ikke alle er ens. Der skal være plads til forskelligheder og vi skal støtte op omkring disse forskelligheder. Vi er meget opmærksomme på det enkelte barns behov, og drager ofte nytte af vores gode normering og yder mere omsorg og tryghed. Vi oplever til tider at børn i udsatte positioner har brug for ekstra tryghed og nærvær.

Der er plads til alle og vi tager hensyn til hvad det enkelte barn er i stand til og arbejder hen imod at alle kan deltage aktivt i fællesskabet på egne præmisser.

Når vi arbejder med børn i udsatte positioner, er vi meget bevidste om at vi som enkelt personer/pædagoger ikke står alene. Det er vigtigt at søge råd og viden i vores samarbejde med PPR i form af kompetenceforum.

Vi er opmærksom på børn der i perioder er i en udsat position, f.eks. børn i sorg eller børn hvis forældre skal skilles og derfor har vi på vores hjemmeside udarbejdet retningslinjer for hvordan vi i troldehuset forholder os til ovennævnte.

Sammenhæng til børnehaveklassen

I Troldehuset tager pædagogen som er tilknyttet ældstegruppen med ud og besøger skolen, der planlægges flere ture hen til skolen hvor de får mulighed for at møde dem de skal gå klasse med, se skolen og møde lærerne. I Troldehuset er det vigtigt at det er en kendt voksen der er med, så børnene kan føle sig trygge og få den bedst mulige oplevelse. Det pædagogiske personale deltager også i overleveringssamtaler med skole, forældre og andre relevante faggrupper.

I ældstegruppen arbejdes der med skoleparathed som bl.a. består i, at kunne modtage kollektive beskeder og selv klare toilet besøg. Børne introduceres til alfabetet og tallene, der øves i at skrive eget navn og genkende ord.

I Troldehuset sørger vi for at børnene får sagt ordentligt farvel til troldehuset og dets personale, dette gøres ved at holde en afskedsdag.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan:

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi har i Troldehuset 2 ladcykler, med plads til 4 børn i hver cykel. Dem forsøger vi at bruge så meget som muligt, da de giver os adgang til rigtig mange oplevelser og aktiviteter i byen og i det omkringliggende lokalsamfund. Skal vi længere væk og i større grupper kører personalet med børnene.

Det er hovedsageligt tale om ture til områdets legepladser, skovtur, samt tur til stranden. Men det hænder også vi besøger andre institutioner i området.

Vi har et rigtig godt samarbejde med Arentsminde beboerforening, hvor vi bliver af og til inviteret til arrangementer. Den gamle skole som i dag er medborgerhus, har vi til fri afbenyttelse. Og det er her vi afholder legestue, julefest mm.

Vi har pt ansat to skolebørn i alderen 14-18år som kommer hver eftermiddag og leger med børnene et par timer.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I Troldehuset er rummene indrettet så de indbyder og inspirere til leg og fordybelse.

Legetøjet er tilgængeligt for børnene og der er ved hjælp af rumdelere skabt små rum i rummet, dette har vi netop gjort for at skabe plads til at børnene kan fordybe sig i en leg.

Rummene er opdelt i små legezoner, der indbyder til forskellig leg og læring, f.eks. legekøkken med legemad, lego-hjørne, dukkekrog og sofa som indbyder til en stille stund med f.eks. en bog.

Vi er som personale opmærksomme på hvad der optager børnene og forsøger så vidt muligt at understøtte dette, derfor vil personalet også jævnligt reflektere over det nuværende børnemiljø, for på den måde bedst muligt at kunne understøtte børnene trivsel og udvikling.

Når børnene er inde, deles de oftest op i små grupper, ved at dele børnene op undgår vi et for højt støjniveau og der skabes derfor ro til fordybelse i leg eller aktivitet. Ved at dele børnene op i små grupper sikres der også for at alle børn ses og høres, det er i Troldehuset vigtigt at alle børne dagligt har positiv voksenkontakt

Vi sørger for at lufte ud i rummene og der støvsuges dagligt på alle stuerne, for at sørge for et godt indeklima.

Vi sætter stor fokus på at alle børn trives i Troldehuset, vi understøtter børnene i at have respekt for hinanden. Vi har som personale et ansvar for at understøtte børnene i at få gode relationer til hinanden, alle børn skal føle sig en del af børnefællesskabet. Vi har fokus på hvordan man er en god ven, vi understøtter børnene i at sige til og fra og lærer dem hvordan man viser omsorg for andre.

De seks læreplanstemaer:

Alsidig personlig udvikling

Målet er at skabe en hverdag hvor barnets spontanitet, nysgerrighed og interesse understøttes, og hvor barnet får mulighed for at udvikle selvstændighed, selvtillid og selvværd, og får hjælp til at tackle de forskellige følelser, der opstår i fællesskabet.

- Vi giver børnene gode sproglige evner, ved at give os god tid til at tale med dem, lytte til dem, giver plads til at de kan komme frem med deres ideer, ønsker og meninger.
- Vi lære dem samspillet med andre børn og voksne, støtter dem i sejre og nederlag, husker at give ros og anerkendelse.
- Vi møder børnene på deres plan.
- Vi motiverer børnene, så de bliver aktive, selvhjulpne og trygge og giver dem en god almen viden.
- Vi lærer børnene inden skolestart at være selvhjulpne ved toiletbesøg samt ved af- og påklædning.
- Vi styrker børnene i sejre og nederlag.
- Vi giver dem gode sproglige kompetencer ved at lytte til deres oplevelser, ideer og meninger.

I Troldehuset søger vi at skabe et læringsmiljø der fremmer det enkelte barns dannelse og udvikling, gennem blandt andet nysgerrighed og gåpåmod. Vi støtter barnet i at få erfaringer med at deltage i sociale samspil, for på den måde at styrke det enkelte barns deltagelseskompetence og selv turde tage initiativ.

Det pædagogiske personale skal søge at skabe et læringsmiljø der fremmer børnenes engagement og deltagelse i relationer med andre. Vi støtter børnene i at udtrykke egne følelser, håndtere konflikter og forstå andres følelser.

Målet er at skabe en hverdag hvor barnets spontanitet, nysgerrighed og interesse understøttes, og hvor barnet får mulighed for at udvikle selvstændighed, selvtillid og selvværd, og får hjælp til at tackle de forskellige følelser, der opstår i fællesskabet.

- Vi giver børnene gode sproglige evner, ved at give os god tid til at tale med dem, lytte til dem, giver plads til at de kan komme frem med deres ideer, ønsker og meninger.
- Vi lære dem samspillet med andre børn og voksne, støtter dem i sejre og nederlag, husker at give ros og anerkendelse.
- Vi møder børnene på deres plan.
- Vi motiverer børnene, så de bliver aktive, selvhjulpne og trygge og giver dem en god almen viden.
- Vi lærer børnene inden skolestart at være selvhjulpne ved toiletbesøg samt ved af- og påklædning.
- Vi styrker børnene i sejre og nederlag.
- Vi giver dem gode sproglige kompetencer ved at lytte til deres oplevelser, ideer og meninger.

Social udvikling

Børn har brug for at føle, at de hører til og at de har en tryk og nærværende hverdag.

I Troldehuset har vi øje for barnets sociale udvikling.

Vi er opmærksomme på hvilke børn der har brug for, at det pædagogiske personale går foran, ved siden af eller bagved barnet.

Da den sociale udvikling bl.a. kommer til udtryk i legen, observerer vi børnene i denne, så vi kan se hvilke børn der har brug for hjælp til at indgå i det sociale fællesskab i legen.

Vi deltager samtidig i deres leg, ved fx at "komme på restaurant" eller "besøge den lille familie", når der leges "far, mor og børn".

Ved de større børn i vuggestuen deltager vi i deres leg, når de inviterer. Det kan være de fx kommer hen med byggeklodser og vil stable dem. Ved de helt små børn i vuggestuen følger vi deres initiativer ved fx at spejling. Det kan fx være, når de smiler, så smiler vi tilbage, eller det kan være når de klapper, så klapper vi med. Det giver en accept af hvem de er, og de får følelsen af, at de bliver mødt.

Vi hjælper børnene gennem konflikter, ved at guide og vejlede dem ift. hvad de magter og hvor de er i deres sociale udvikling. For at udvikle børnenes empati, hjælper vi dem, til at få forståelse, for det andet barns følelser og handlinger.

Med børnene i børnehaven kan det pædagogiske personale hjælpe børnene med, at sætte ord på deres følelser, ved fx at kigge på det andet barns ansigtsudtryk. De større børn i børnehaven kan selv være med til, at finde på andre måder konflikten kunne være løst mere hensigtsmæssig for alle parter.

I vuggestuen er det lidt sværere for børnene, at sætte ord på følelserne, så det gør det pædagogiske personale for dem. Hvis et barn fx slår et andet barn, så kan det pædagogiske personale gå ind og sige "Av, det gjorde ondt på dig. Du bliver ked af det nu.", og derefter trøste barnet. Dernæst kan man sige til barnet der slog "Hold da op, du må godt nok have været sur, siden du slog.", for derefter at hjælpe dem med at finde en løsning på den givne situation.

Vi er opmærksomme på, at ingen børn går rundt alene. Hvis vi observerer et barn, som har svært ved at komme ind i det sociale fællesskab, hjælper og guider vi barnet ind i en gruppe, hvor dets ressourcer vil passe bedst ind.

Kommunikation og sprog

Vi er i Troldehuset bevidste, om at vi som voksne er sproglige rollemodeller, og vi arbejder hele dagen med kommunikation og sprog.

Der sættes ord på hvad vi gør, ser og hører. Vi opfordrer børnene til at bruge sproget både i legen og til samlinger, men også i konflikter.

I konflikter hjælper vi børnene med at sætte ord på deres følelser og handlinger, for sammen at finde en hensigtsmæssig løsning. Her hjælpes børnene til at lytte mens den anden taler og vente på det bliver ens egen tur til at tale. Vi har også fokus på at bruge ord i stedet for at f.eks. blive vred og slå. Ved hjælp af billeder og små fortællinger hjælper vi børnene med at lære egne og andres følelser at kende, og sætte ord på disse.

Til samling snakker vi om dato, ugedag, årstid, år og vejr og ved hjælp af billeder sætter vi sammen ord på hvad tingene hedder.

Pr 1.juni 2020 er vi i troldehuset begyndt at arbejde med Babytegn i vuggestuen. Det skal være med til at give de 0-2årige mulighed for at kommunikere før de mestre det talte sprog. Alle børn i troldehuset skal føle sig set og hørt og ved hjælp af babytegn kan selv de helt små give udtryk for deres behov og meninger.

I Troldehuset gør vi brug af Lotte Sallings Snakkepakke ord, formålet med disse er at styrke og udfordre børnenes sprog gennem billeder, skriftsprog og andre aktiviteter som f.eks. tegne/male, sanglege, der kan knyttes til det valgte ord.

I Troldehuset bruges dialogisk læsning til f.eks. samling, her får børnene mulighed for at stille spørgsmål til ord de ikke forstår og komme med egne erfaringer ud fra den givne historie.

Der er billeder og skrift på kasser med legetøj som indikerer hvor tingene skal være, børnene introduceres herved til skriftsprog. Vi har sprogstimulerende materialer som f.eks. bøger og udsmykning på stuerne, der kan ligge op til dialog med børnene og børnene imellem.

Førskolebørnene introduceres så småt til skolelivet.

Krop, sanser og bevægelse

Børn oplever verden gennem kroppen, og derfor er det vigtigt, at børnene har mulighed for at udfordre, mærke, føle, eksperimentere og også passe på kroppen.

Børnene skal inviteres til at bruge kroppen, og få en masse erfaringer. Alt dette skal foregå i et læringsmiljø, hvor der er bevægelsesglæde, plads til leg, udfordringer, og hvor der er kreativt pædagogisk personale som motiverer til leg og bevægelse.

I Troldehuset ser vi krop og bevægelse som en vigtig forudsætning for barnets generelle trivsel.

Vi inddeler temaet i 4 områder, som vi gerne vil se opfyldt hos det enkelte barn.

Barnet skal have kropsbevidsthed.

- kendskab og accept af egen krop.
- skal kunne forstå at aflæse andres kropssprog.
- Forstå begreberne over, under, foran, bagved osv.

Sanserne

- Barnet skal være i stand til at bruge alle sine sanser

Sundhed

- Barnet skal have kendskab til god hygiejne og alm. renlighed
- Barnet skal præsenteres for sund og varieret kost.
- Vi arbejder ud fra WHO's definition af sundhed, som ikke kun er fravær af sygdom men fysisk, psykisk og socialt sundhed

Motorik

- Barnet skal udfordres i forskellige motoriske bevægelsesmiljøer.
- Barnet skal støttes i aktiv leg.
- Barnet skal styrkes i både fin- og grovmotoriske øvelser og lege.

For at se disse områder opfyldt, har vi i Troldehuset lavet nogle tiltag som er med til at styrke dette tema. Bla. tager vi i legestue, hvor vi bygger motorikbaner, leger med bolde. leger fangelege, og andre sjove aktiviteter. Vi arbejder i det daglige meget med sanserne. Laver sansebaner, leger med sand, ler, og mange andre materialer. Vi har på legepladsen legeredskaber, som opfordrer til aktiv leg, og som giver gode udfordringer til kropslig udfoldelse. Ligesom vi bruger andre legepladser i nærområdet. Til samling bruger vi også krop og sanser, når vi synger, og leger fagtelege, samt øver os i at sidde stille og roligt.

Natur, udeliv og science

Naturen er en vigtig del af vores hverdag. Børn skal føle, eksperimentere, lære opfinde og gøre sig erfaringer i naturen.

Vi har følgende punkter i Troldehuset, som vi ønsker opfyldt.

- Barnet skal have et bredt kendskab til naturens indhold
- Barnet skal opleve glæde ved at færdes i naturen
- Barnet skal eksperimentere og selv opfinde gode lege i naturen
- Barnet skal via det pædagogisk personale præsenteres for sjove og lærerige oplevelser i naturen.
- Barnet skal lære om begrebet fra jord til bord.
- Barnet skal bruge sine sanser i naturen.
- Barnet skal lære om genbrug og hvordan man behandler naturen.

I Troldehuset er vi ude i al slags vejr, og vi bestræber os på, at komme ud hver dag. Vi tager ofte på tur til skov og strand. Vi har vores egen køkkenhave hvor børne er aktive deltagere i dyrkningsprocessen. Vi har en kvæggård i nabolaget, som vi af og til besøger, og her lærer børnene om fremstilling af fødevarer. Vi opfordrer børnene til at bruge naturen, og dens materialer til leg, og kreativitet. Ligesom vi bruger naturens materialer til fremstilling af kreationer.

Det er for os vigtig at børnene præsenteres for et naturligt legemiljø, som opfordrer til bevægelse og fysisk udfoldelse, som at klatre og kravle i træer. Bygge huler, og selv lave legeredskaber ud af naturens materialer. Det er op til det pædagogiske personale at sørge for at disse læringstemaer er til stede. Derfor er vi heldige at vi har en fantastisk natur i lokalområdet som vi benytter os meget af.

Vi har fokus på matematisk opmærksomhed i hverdagen, ved brug af snak om blandt andet tal og størrelser. Førskole gruppen tæller hvor mange børn der er og når de dækker bord tæller de hvor meget bestik de skal have.

Kultur, æstetik og fællesskab

Vi benytter os ofte af de lokale tilbud som f.eks. biblioteket hvor der til tider er små teaterforestillinger, kirken til højtidet og kulturhuset. Vi bidrager til lokalsamfundet med kreative og kunstneriske input.

Vi snakker om traditioner, laver pynt osv. til diverse højtider og bidrager på den måde til at børnene får kendskab til kultur og traditioner.

Hver stue har en dag om ugen kreativværksted, her får børnene mulighed for at udvikle kreativitet, fantasi og nysgerrighed gennem skabende processer. De får mulighed for at eksperimentere med forskellige materialer, ved at male, tegne, hammer/save osv. Vi pynter institutionen med mange af de kreationer som børnene laver.

Vi bruger meget musik og sang, især i vuggestuen hvor sange med fagter er med til at børnene kan udtrykke sig.